

Cuba assaja la transició

L'estat de salut de Fidel Castro, rellevat provisionalment pel seu germà Raúl, ha encès l'alarma i ha disparat tota mena d'especulacions sobre el futur de Cuba. Mentrestant, els cubans que viuen al nostre país expliquen, des de la distància, com veuen la situació a l'illa caribenya i què creuen que pot venir.

El general de l'exèrcit cubà Raúl Castro fa onejar una bandera del país en un acte celebrat a l'Havana l'any 2004. D'ençà que ha substituït provisionalment el seu germà Fidel com a cap d'estat, Raúl Castro no ha fet cap aparició pública.

“Cuba canviarà, no hi haurà continuïsm”, diu Manolo Agramonte, un metge d'origen cubà que viu a Mallorca des de fa tretze anys. “N'estic segur, no hi veig un altre camí. Serà un canvi pacífic, però no fàcil”, opina des de la seva consulta de Palma. D'ençà que la setmana passada es va saber que Fidel Castro havia estat operat d'urgència i que es trobava en una unitat de cures intensives, van aparèixer tota mena de rumors sobre el seu estat de salut i sobre quin podia ser, en cas de mort o d'incapacitat, el futur de Cuba. El fet que, per primera vegada en quaranta-set anys, Castro delegués el poder a una altra persona, concretament al seu germà Raúl, juntament amb el secretisme absolut de les autoritats del règim, ha fet que la incertesa hagi augmentat encara més. Tant els governs com la premsa d'arreu del món han girat la mirada sobre Cuba a l'espera de quin pot ser el desenllaç d'aquesta situació. “Això és una mena d'assaig”, diu Adel Pereira, president de l'Associació Cubana José Martí, de Catalunya. “El relleu temporal de Castro pel seu germà Raúl és un assaig per preparar el que pot passar si Fidel es mor o es retira per qüestions de salut. Això és positiu, perquè el poble cubà està molt preocupat i és important que comenci a pensar en el que pot passar”, explica Pereira. En una línia semblant, Caridad Rodríguez, una actriu cubana que fa nou anys que viu a Catalunya, opina que a Cuba, ara per ara, no passarà res. “Fidel, tot i que està dèbil, es recuperarà. Segur que en aquest moment se n'està rient, de tot plegat. Això és un assaig. A més, al món també li convenia trobar un altre afer per distreure la mirada del Líban”, diu Rodríguez.

Errors i encerts. L'opinió dels cubans que viuen lluny de l'illa caribenya és variada. Segons Adel Pereira, Fidel Castro representa la història de Cuba. “La seva figura ha estat importantíssima, sobretot quan parlem d'autodeterminació, de sobirania, de pàtria i d'independència”, assenyala. En canvi, Manolo Agramonte sintetiza la figura del líder cubà en una frase curta. “Fidel Castro és un dictador, sense més.” En una línia intermèdia, Caridad

Caridad Rodríguez: "Si els dissidents arribessin al poder a Cuba, els de Miami o els de l'interior, el poble cubà encara estaria pitjor i augmentarien

Rodríguez explica que ella viu en un estat d'amor i odi respecte al moment que viu Cuba: "Amor perquè sóc de la generació romàntica, vinc d'una època en què no ens faltava de res. Odi, pel que va venir després, quan es va acabar l'ajut soviètic." Això no obstant, segons Rodríguez, els problemes que ha patit l'illa en els darrers anys no han estat conseqüència únicament del bloqueig instaurat pels Estats Units. "La fi del bloqueig milloraria la situació, però no seria la solució definitiva. El bloqueig és una justificació molt còmoda per al govern de Castro. El defecte principal del sistema cubà és que és un règim dictatorial, i això no és bo per a cap poble", opina Rodríguez.

De la mateixa manera, Manolo Agramonte considera que els defectes de Castro són el seu autoritarisme i la nefasta política que porta a terme a l'illa. "El problema principal de Cuba són la manca de llibertats de tota mena i una política econòmica dolenta, molt en la línia dels països comunistes", diu, Adel Pereira, en canvi, no comparteix l'opinió d'Agramonte. A parer seu, "Fidel és un home amb un gran poder de paraula, que prefereix seduir que imposar i que per això aconsegueix la fidelitat del poble. Si no fos així, Cuba ja hauria canviat faria molts anys." De fet, entre les virtuts que Pereira destaca de Castro es troba la proximitat amb la gent. "Castro procura

estar sempre a prop del poble, fins i tot en els moments difícils. A més, com a obra de Govern cal destacar el gran impuls que ha donat a projectes de caire social, com la sanitat i l'educació. En això tothom li està agraït, fins i tot els opositors." La sanitat i l'educació són, de fet, dos àmbits en els quals Manolo Agramonte i Caridad Rodríguez es posen d'acord amb Adel Pereira i reconeixen que a Cuba s'han fet bé les coses. "Sobretot en educació i en el desenvolupament", puntualitza aquesta actriu i mare de família.

A pesar de tot, Adel Pereira, la persona consultada que més simpatitza amb Fidel Castro, reconeix les faltes del revolucionari cubà. "Un dels errors principals que ha comès, no només Fidel, sinó tot el Govern cubà, ha estat centrar-se en la qüestió ideològica amb l'objectiu d'assegurar la supervivència del país i desatendre alguns aspectes de tipus pràctic com, per exemple, impulsar el sector privat, que la gent pogués obrir negocis i aconseguir més inversió estrangera. La culpa de la situació econòmica que viu Cuba és la insuficiència del Govern, però també la pressió i el bloqueig dels Estats Units, que dificulten aquesta inversió", opina Pereira.

L'endemà de Castro. "No m'imagino una Cuba sense Fidel –diu Caridad Rodríguez–. Va fer d'una illa pe-

tita un gran país. Estic convençuda que ha d'haver-hi un canvi, però sóc pessimista amb vista a un futur sense Fidel Castro." Al seu torn, Manolo Agramonte diu senzillament que la Cuba sense Castro "hauria de ser democràtica i punt". En canvi, a parer d'Adel Pereira, Cuba hauria de continuar sent "un país lliure i sobirà com el que és ara, tot i que algunes coses haurien de canviar". Pereira no és partidari de la línia dels opositors interns, com Oswaldo Payà, que proposen un referèndum a l'illa per decidir-ne el futur. "Per a mi –explica Pereira–, els opositors cubans no es poden considerar com a tals, perquè reben diners dels Estats Units i no tenen cap mena de credibilitat a Cuba. Al meu parer, la situació ideal seria l'eliminació del bloqueig. A partir d'aleshores es podria començar a parlar de quin sistema volem." En una línia semblant, Caridad Rodríguez considera que el relleu no ha de venir de la dissidència interna ni de la que viu a Miami, a Florida. "Si aquests arribessin al poder el poble cubà, encara estaria pitjor i augmentarien les diferències socials a Cuba", diu. Tot i així, Rodríguez es mostra partidària de fer un referèndum a l'illa i que la gent tingui la possibilitat d'escollir, una opció plenament compartida per Manolo Agramonte. "La persona que vingui després de Fidel Castro ha de permetre que hi hagi més partits polítics i que tothom pugui expressar la seva opinió. A partir d'aquí caldria facilitar el desenvolupament del sector privat i la inversió estrangera", opina aquest metge.

Sigui com sigui, independentment del que puguin desitjar per al futur, els cubans consultats estan segurs que si Fidel Castro es mor, Cuba evolucionarà cap a la democràcia. Manolo Agramonte està segur que no hi haurà continuïsmes en el règim; Adel Pereira, per la seva banda, pensa que tot i que pugui haver-hi un relleu inicial per part d'algun membre del règim, a Cuba hi haurà eleccions. Tots estan segurs que la transició serà pacífica i que els Estats Units no hi intervindran, tot i que, segons Manolo Agramonte, "això sempre serà un risc".

República de Cuba

Xevi Camprubí